

UUSIA TUULIA JA AISTIMUKSIA

Tämän vuoden ensimmäisen Tekniikan Waiheiden kirjoitukset tarkastelevat kahta erilaista aihepiiriä. Toisaalta tarkastellaan innovaatioita erityisesti Valtion lentokone-tehtaalla toisen maailmasodan aikana ja sen jälkeen. Toisaalta taas keskitytään aistien historiaan hajuhaittojen ja koneiden äänien muodossa. Nämä teemat saattavat ensi alkuun vaikuttaa kovin erilaisilta, mutta uuteen teknologiaan ja uusiin asioihin liittyvä aina aistimuksia.

Antti-Jussi Nygård käsittelee artikkelissaan virolaisen liuskekivibensiinin 1930-luvulla aiheuttamia hajuhaittoja ja siitä käytyä keskustelua – ja osin ivailuakin. Autoilun äänet ja hajut olivat 1930-luvun Suomessa vielä melko uusia, mutta kuitenkin jo niin totuttuja, että uudenlainen haju herätti huomiota.

Petri Pajun artikkeli käsittelee Erkki Laurilan mielenkiintoista uraa Valtion lentokone-tehtaan palveluksessa. Paju esittelee useita Laurilan tekemiä keksintöjä ja innovaatioita.

Leena Ahonen kertoo katsauksessaan museoiden yhteisprojektista, joka tallentaa teollisuuden ääniä. Hajujen tavoin äänet ovat katoavaa kulttuuriperintöä, sillä erotuksella, että niitä on verrattain helppo tallentaa.

Vielä yksi Valtion lentokone-tehtaalla kehitetty innovaatio oli lauta-auto, jollaisia oli toimitettava Neuvostoliittoon sotakorvauksina, siitä huolimatta, ettei kokemusta niiden rakentamisesta ollut. Antti Liuttusen katsaus kertoo, kuinka tässä onnistuttiin.

Myös Tekniikan Waiheissa puhaltavat uudet tuulet. Tämän voinee aistia jo lehden kannen tyylistä. Uusi taittaja-toimitussihteri Suvi Aitto-oja on astunut Terhi Ketolaisen saappaisiin. Tervetuloa mukaan, Suvi.

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
”Ei parfyymiaine vaan voima-aine”: Virolainen öljyliuskebenssiini ja suomalaisen autoilun oikea haju Antti-Jussi Nygård	5
Hienomekaaninen keksintötehdas kriisiaikana: Erkki Laurila tutkimusjohtajana Valtion lentokone-tehtaalla Petri Paju	17
Katsaukset	
Work With Sounds: Katoavat teollisuuden äänet talteen (Leena Ahonen)	41
Ensimmäinen lauta-auto (Antti Liuttunen)	44
Arviot	50
Tekeville on sattunut (Veijo Kauppinen)	
THS ry: Kokouskutsu	51
Uutiset	52
Abstracts	56

Tämän vuoden aikana lehden toiminnassa on luvassa muitakin mielenkiintoisia uudistuksia.

Tekniikan Historian Seuran kevätkokous järjestetään 27. huhtikuuta, kokoukset löytyy sivulta 50.

Antoisia lukuhetkiä ja hyvää kevättä!

Katariina Mauranen

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 36 e/vuosi. Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Sampsa Kaataja, sampsa.kaataja@uta.fi, tai seuran [www-sivujen](http://www.ths.fi) kautta (www.ths.fi) tai seuran postiosoitteeseen (ks. sivu 2).

Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä.

Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse päätoimittajalle tai toimitussihteerille. Normaalipostissa lähetettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen yhteystiedot s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö: artikkeleiden osalta ota yhteys päätoimittajaan, muu aineisto numeroon 2/2015 8. toukokuuta.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä vastaa kirjoittaja. Artikkelit tarkastetaan vertaisarviointimenetelmällä. Kuvamateriaalin luovuttaja vastaa kuvien julkaisuoikeudesta. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja aineisto-ohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/ohjeet.htm>.